

זוהי גוון

פרשת שמות

רמזים על פרשת השבוע

בס"ד

סגולת אמירת תהלים

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם" (שמות א א)

בסה"ק "דברי יחזקאל" כותב שמילים אלו סופי התיבות "תהלים",

ולכא' יש לפרש את הרמז כאן, מכיון שכאן התחיל השעבוד, הצרות, אזי "מעשה אבות סימן לבנים" על כל הצרות שהיו ל"ע במשך הדורות, שהעצה להינצל על ידי תפילה בכלל ואמירת התהלים בפרט.

דרך אגב שמעתי מגיסי הרה"ג ר' זאב הכהן פרידמן שליט"א שמפרשת וישב בה התחיל הסיפור עם יוסף וראשית הירידה למצרים עד פרשת ויחי, לא מופיע שם ד' עד הפסוק "לישועתך קויתי ד'", מכיון שהיה בחינה של גלות, חושך והסתרה.

אחת ה"סגולות" להינצל מכל צרה וצוקה אמירת התהלים שחיבר דוד המלך וקידש אותו וברו נמצאים כל מיני התפילות להיושע מכל סוגי הצרות ל"ע,

ר' זושא מאניפולי זיע"א אמר שהוא פעל שמי שיגיד תהלים בשבת יצליח לפעול בשמים. זה ענין גדול לומר תהלים, ומצוי ב"ה שבבתי כנסת עושים לילדים "תהלים" בשבת, אין זה מילתא בעלמא אלא יש בזה דבר גדול מאוד.

סוף

ההבדל בין 'נער' ל'ילד'

"וְתַפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעֶר בְּכַף וְתַחְמַל עָלָיו וְתֹאמַר מִלְּדֵי הָעִבְרִים זֶה" (ב ו)

בכתבי אאמו"ר הרה"צ ר' ברוך זללה"ה מצאתי דבר נפלא והעתקתיו כלשונו:

פתח בילד המשיך בנער וסיים שוב בילד?

ילד ונער – שני סוגים שונים של ילדות, הילד כואב לו מה שנפגע לו לעצמו ולא על קרוביו או מכריו, לא כן הנער – יודע גם להרגיש סבל קרוביו ומכריו. נאמר "מילדי העברים" ולא ילד עברי שכן, כאב לו את כאב כל ילדי העברים וקולו של נער!..

מה בגליון?

סגולת אמירת תהלים

ההבדל בין 'נער' ל'ילד'

לבת אש – מה טומנת
בחובה

האות צ' הקשורה לגאולה

המצרים נענשו על פי
מחשבתם

(א.ה. כלומר: אכן היה ילד כידוע אך קולו כנער, היינו שמשתתף בצערם של כל הילדים, אכן על כך אמרה מילדי העברים זה, היינו הוא משמיע את קולם של כל הילדים האחרים)

לבת אש – מה טומנת בחובה

”וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ פֶּהֶן מִדְּבַר וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹקִים תְּרַבָּה: וַיֵּרָא מִלְאָךְ יְיָ אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהָיָה הַסֵּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינָנו אֶפְלָ” (ג ב)

מה הכוונה ”לבת אש” רש”י מפרש: בשלהבת אש.

הגר”א באדרת אליהו מביא מדרש (בראשית רבא יט ז) ועל פיו מבאר את הפסוק שם בפרשת וירא – פרשת העקידה, ד’ יראה אשר יאמר היום בהר ד’ יראה, [מדובר על מקום העקידה – מקום המקדש, וזה בעצם גם מקום הסנה, שהרי ד’ אומר למשה רבינו בצאתכם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה].

אומר המדרש – ”מתחילה היתה השכינה למטה, כשחטא אדם נסתלקה לרקיע ראשון וכו’ עד שנסתלקה לרקיע השביעי. בא אברהם אבינו ע”ה והורידה משביעי לשישי, בא יצחק והורידה לחמישי כו’, עד שבא משה הורידה לארץ”.

זאת אומרת שאברהם התחיל להוריד השכינה למטה, וזה מה שכתוב ויקרא אברהם שם המקום ד’ יִרְאָה, שהוא התפלל – מי יתן והיה שתבוא השכינה עד אלינו לשכון כבוד בארצנו, ומשה רבינו ע”ה שכתב את התורה הוסיף וכתב – ”אשר יאמר היום” כלומר בימי משה, ”בהר ד’ יִרְאָה” כי בימי משה השכינה כבר היתה למטה. ע”כ מדברי הגר”א ז”ל.

לפי זה חשבתי לומר יִרְאָה ו-יִרְאָה אותם אותיות, פעמיים 216 בגימ’ 432 בגימ’ לבת אש. רמז לבת אש.

ומצאתי ביאור בספר ”ניצוצי שמשון”:

וירא מלאך ד’ אליו בלבת אש. איתא בזוהר (ויקהל) וירא מלאך ד’ אליו בלבת אש להשלים את השם וכו’. עכ”ל.

ולדעתי על דרך הידוע כי משה גלגול שת הבל. ובאותיות משה יש אות אחת משת הוא ה’ש’, ומאותיות הבל יש גם כן אות ה’, ואם כן בתיבת ’לבת’ הוא משלים השם של הבל והיינו לב אצל משה ה’ הרי הבל. וגם הת’ של לבת משלים של שת, כי אצל משה הוא ה’ש’. וזהו להשלים השם. והוא פלא. ע”כ מליקוטי שושנים.

שורש נשמת משה נתבאר בדברי האריז”ל שער הפסוקים פרשת שמות וזה לשונו: ”ומשה היה רועה (ג א) כבר הודעתוך כי הוא גלגולו של הבל בן אדם הראשון, שגם הוא היה רועה לשעבר. כמו שאמר הכתוב בראשית ד ב ויהי הבל רועה צאן. וזה שאמר הכתוב ”היה רועה” לשון לשעבר וכו’.

כבר הודעתוך ג’ גלגולי משה, שנרמזו בג’ אותיות שמו. משה נטריקון משה, שת, הבל. והם ממטה למעלה בסדר תולדותם, ואמנם לא נתקן עדיין במשה, רק ב’ אותיות ראשונות של שת והבל, והם ש”ה שבמשה, ועדיין היו אותיות תב”ל משת והבל, חסרי התיקון, עד הזמן הזה. ולכן נגלה אליו בלבת אש מתוך הסנה לרמוז כי אלו האותיות של תב”ל שהם בלתי מתוקנים ונתחלפו בצירוף לב”ת אש, על שם כח הדין כי לא נתקנו בו עדיין. ואז נתבסס משה, ונתקרב אליהם ולקחם ונשלם תיקון שת והבל לגמרי במשה, שהוא גלגולו השלישי. עד כאן דבריו הקד’.

האות צ’ הקשורה לגאולה

”פֶּקֶד פִּקְדוֹתַי אֶתְכֶם וְאֶת הָעֲשׂוּי לְכֶם בְּמִצְרַיִם” (ג טז)

כתוב בפרקי דר”א פמ”ח על האותיות מנצפ”ך כולם הם סוד הגאולה ”כ-ך לך לך מארצך בו נגאל אברהם אבינו מאור כשדים (בראשית יב) וכו’, מ-ם בו נגאל יצחק אבינו מיד פלשתים שנא’ לך מעמנו כי עצמת ממנו, נ-ן ”הצילני נא” בו נגאל יעקב אבינו, פ-ף ”פקד פקדתי” בו נגאל אבותינו ממצרים, צ-ץ בו עתיד הקב”ה לגאול את ישראל

אור זה תורה שנא' "ותורה אור", אור זה שכינה "ותרא אותו כי טוב הוא" ושכינה עמו רש"י אומר, משה רבינו נולד בז' אדר "ותצפנו ג' ירחים" ויצא בז' סיון יום מתן תורה. "אור" בגימ' אדון עולם.

המצרים נענשו על פי מחשבתם

"וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲתָה תִּרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפָרְעֹה כִּי כָדֹר תִּזְקָה וְשַׁלְחָם וְכָדֹר תִּזְקָה יִגְרָשָׁם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (ו א)

למה הענישו את המצרים, הרי ה' הכביד את ליבם?

אלא ביאר זאת אאמו"ר הרה"צ זצ"ל ע"פ מעשה שארע עם אביו זקננו האדמו"ר ה"בית אברהם" מלוצק צוקללה"ה זיע"א ואלו דבריו כפי שהעלה על הכתב:

אבא זצ"ל יצא פעם לדרך ברכבת. הלכתי ללוותו עד לתחנת הרכבת, בתחנה ישבו מולנו שני צעירים, יהודים, שהכרת פניהם ענתה בהם כי אנשי הייבסקציה הם, שונאי דת ומצוות, תחילה התלחשו ביניהם וגיחכו על חשבוננו, במיוחד על אבא שלבושו היה איצטלא דרבנן.

לאחר מכן ניגשו השניים אל אבא ואמרו לו: "אנחנו ייבסקים, אין אנו מאמינים בשום דבר, גם לא בשטויות של הדת (עפ"ל – רח"ל) אתה, כנראה רב, ודאי מאמין שהכל בא מן השמים, ויש שכר ועונש, אולי תסביר לנו – מדוע כאשר מתנפל עליך כלב ומבקש לישוך כך – אינך מקבל זאת כגזרה מן השמים, אלא מרים את מקלך עליו, ומכה בכלב, ומגרשהו. היכן הצדק שלך?"

אבא השיב להם בשקט ובנחת לאמור: "צדקתם בניי, צדקתם, נכון הוא שאם יסורים באים על האדם, עליו לפשפש במעשיו, כי הכל מן השמיים, אבל דא עקא: אם כלב מתנפל אין הוא יודע את דרכי ד', "ואין הוא מאמין בשום דבר"... הכלב נושך משום שדרכם של כלבים לישוך, לפיכך, מגיע לו לטעום את טעמו של המקל"...

זכורני, השניים נפטרו מאבא בחיוך טוב, ושתקו.

ולומר להם **צמח צמחתי לכם שנא'** "הנה איש צמח שמו ומתחתיו יצמח ובנה את היכל ד'".

שמעתי אומרים על שם המקובל כמהר"ר שמשון הי"ד בן הרב מוהר"ר פסח מאוסטרופולי על הפסוק (ישעיה כד טז) "מכנף הארץ זמירות שמענו" מכנף' דייקא שהם ד' אותיות ס' ק' נ' ה' ממנצפ"ך "זמירות שמענו" שהיה לנו גאולה באלו האותיות, אבל 'צבי לצדיק' דייקא צבי לשון תאוה ורצון כמו שדרשו (כתובות קיא) "ונתתי צבי בארץ חיים" (יחזקאל כו ו) ארץ שצביוני בה מתיה חיים שאנו מתאווים ומחכים ומצפים עוד לצדיק שתהיה הגאולה האחרונה באות צ'. ע"כ.

הנה בספרים מבארים שבעצם האותיות הסופיות מסמלות 'דינים' קשים, אומר החיד"א שכל אחד מהאבות הקד' מיתקו את הגבורות ונעשו גבורות ממותקים.

יש להוסיף עוד שבספה"ק כתוב שגבורות ממותקים הם עוד יותר גדולים מחסדים.

חשבתי להוסיף דבר יפה:

"צבי" בגימ' 102 - בגימ' אמונה,

צב"י ר"ת "צדיק באמונתו יחיה"

משה (רבינו) בא"ת ב"ש – אותיות אלו "צבי".

צבי לצדיק, צדיק בגימ' 204 פעמים 'אמונה',

"צדיק ב'אמונתו יחיה" היינו ב' פעמים אמונה,

אם נוסיף צבי ל-צדיק היינו צדיק בגימ' 204 יחד עם צבי בגימ' 102 עולה סה"כ - 306 בגימ' דבש!

הרמז שאנו מאמינים בביאת המשיח, ומחכים לביאתו שאז הכל יהיה "דבש",

דרך אגב, הגר"א אומר שדבש ר"ת דעה, בינה, שכל,

דבש במילוי, דלת, בית, שין, בגימ' 1206 ואם 1000 נהפך לא' יוצא 207 בגימ' אור,

"בית אברהם"

מאמר על 'פרשת שמות' שנמצא בכתבי זקנו

האדמו"ר רבי אברהם מלוצק (תל אביב) זצוקללה"ה זיע"א

שמות תרפד – קרוב לשנת תרפג

שפל רוח' (אבות ד ד), "ותמלא הארץ אתם", וממילא הם הגיעו אל ה"אמת" {א.ה. אתם אותיות 'אמת'}, כי זה הוא באמת האמת שהאיש קטן מאד, כי ככל שאדם גדול יותר - הוא מרגיש יותר את אפסותו וקטנותו, משה רבינו היה בחינת "בכל ביתי נאמן" (במדבר יב ז) היה בחינת "ונחנו מה".

את פרעה - את היצה"ר זה דוקר עד פנימיותו, כי כאשר האדם בגאות יש ליצה"ר מקום לפתחון פה - לקטרג - עליו, אבל אם הוא עניו ואומר על עצמו שהוא כלום על זה מודה גם היצר הרע. וע"ז אנו מתוודים ביוה"כ 'על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע' פירוש, על חטא הגאווה שנתגאינו וזה נתן מקום ליצה"ר לקטרג עליו כי אם היינו בענוה לא היה לו פתחון פה לדבר עלינו. ועל חטא זה מרמז על גאווה.

וזה 'ראיתי בני עליה והמה מועטים' (סוכה מה ב) על ידי שהם ממעטים עצמם הם נעשים בני עליה, כי הם עושים את כל המאמצים שהס"מ לא יבחין בהם ואף לא יראה אותם במבט קטן וכשהם מקטינים את עצמם כ"כ הוא אכן לא מבחין בהם.

"ויקם מלך חדש על מצרים" מתכוונים למלך זקן וכסיל - זה היצר הרע ונקרא מלך חדש משום 'שנתחדשו גזרותיו', כענין 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום' (סוכה נב א) "אשר לא ידע את יוסף" תרגומו דלא מקיים גזירת יוסף היינו מדת ענוה.

נחזור לדברי ש"ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף" מידתו ענוה, והנה ענוה מביאה לאחדות כידוע וכו' וכו', וזה "ויאמר אל עמו" כת דיליה "הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו" ממנו הכוונה שנעשה רב ועצום ממנו עצמו, על ידי האחדות שלו הוא נעשה רב ועצום, כי היה צריך להיות כתוב 'רבים ועצומים' - לשון רבים וכתוב 'רב ועצום' - לשון יחיד להורות על האחדות, כי הם נחשבים לאחד על ידי מדת האחדות, והענוה של בני ישראל עושה מאתנו המצרים חורבן,

וזה "הבה נתחכמה לו" שלא יהיה נחשב ל'לוי' לשון יחיד אלא ל'להם' לשון רבים שיתגאו זה על זה, כמובן, "והיה כי תקראנה מלחמה" המקטרגים והמליצים, "ונוסף גם הוא" כאשר כל העם הוא בבחינת 'הוא' שהם באחדות או "ונלחם בנו ועלה מן הארץ" ולכן אסור לנו להניח להם לנהוג במדת הענוה שהיא מביאה לאחדות.

"ויבני ישראל פרו וישרצו וישרצו ויעצמו במאד ומאד ותמלא הארץ אתם: ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו פן ירבה ויהיה פי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ" (שמות א ד).

זאת ידוע שיוסף הצדיק בהכל היה דומה לאביו, כמו שאמר שהיה זיו איקונין של יוסף דומה ליעקב, וכן כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, וכן "אלה תולדות יעקב יוסף", שעל יוסף נזכר שהוא בן יעקב, ובוודאי כאשר יעקב היה בחינת "קטונתי מכל החסדים ומכל האמת" (בראשית לב יא), פירוש, שאצלי מדת קטונתי - הענוה, היא יותר גדולה מכל המדות, כן גם יוסף היה לו בחינה זאת במדת ענוה, "אין שר בית הסוהר ראה את כל מאומה בידו באשר ד' אתו" (בראשית לט כג) כזה דרגה גדולה של 'הצנע לכת' היה ליוסף. {א.ה. ואולי כוונת רבינו לדרוש הפס' ע"ד דרש שלמרות ההצלחה העליונה שהיתה ליוסף שהיה ד' איתו, לא ראו עליו מאומה והיה ממשיך בהנהגות הענוה כהרגלו} וגם "כי גנב גונבתי מארץ העברים" (בראשית מ טו) בלא חטא, והיה (יכול להיות) לי טענה להשי"ת למה כל זה מגיע לי, ולבסוף "וגם פה לא עשיתי מאומה" (שם) לא התפללתי על זה "כי שמו אותי בבור", אך האמנתי בד' שמד' היתה זאת, כזה עניו וכזה הצנע לכת יוסף היה. וכן שמא קא גרים שהוא צריך להוסיף עוד.

"ויוסף היה במצרים" מה בא לספר, פירש"י: 'להורות צדקו של יוסף הוא יוסף שהיה במצרים במקום טומאה ונעשה מלך ועמד בצדקו', שאפילו מלך של עכו"ם "לב מלכים ושרים ביד ד'" והוא קרוב לקב"ה מכל אדם אחר, עכ"ז הוא נשאר אותו 'יוסף' {א.ה. דשמה קא גרים כנ"ל} שעדיין "עומד בצדקו" הוא אינו מחשיב את עצמו 'הולך' אלא 'עומד'.

נחזור לדברי שיוסף היה במידת הענוה גדול מאד, ובודאי כמו שהוא הביא טובה ל'עולם' בגשמיות כמבואר בתורה, קל וחומר שגם ברוחניות בודאי ובודאי, אם כן כשיוסף אחז בבחינת ענוה כן פעל גם על כל העולם שיהיו גדולים במדת ענוה, וזה פירש "ויוסף היה במצרים", מחמת שיוסף היה במצרים. ובכל זאת "ובני ישראל פרו וישרצו ויעצמו במאד מאד" ומהו "מאד מאד", זה שאמרו עליו חז"ל 'מאד מאד הוי

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס - דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו' להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל